

Rasyonel olarak hisse senedine ya da borç senedine ya da bunların bileşkelerine indirgenebilecek başka kıymetli kağıtlar da düzenlenebilir. Üretim karmaşasına borç ilişkisini üretim kılan üreticilerin eklemesiyle karmaşa iyice hoşlaşır. Her yıl yüz paralık temettü dağıtacak olan bir firmanın sermayeleşmesi halinde ikibin paralık değeri olacaktır. Bu ikibin paraya bir sermayemsi olarak birine satılmış olsun. Sermayemsi sahibi her dönem paşa paşa yüz parasını alır. Gel zaman, git zaman üretimin herhangi bir evresinde çıkan bir sorunun çözümü için firma çok düşük faizle borçlenmek durumuna düşmüş olsun. Siz düşünün artık gerisini. Tam tahsilat zamanında talihsizlikler peş peşe gelir ve borcu yeniden ancak daha yüksek faizle borçlanarak kapamak gerekir. Kısa sürede borç katlanır ve borcun ödenmesi olanaksızlaşır, giderek borç ikibin paraya çıkar, firma her dönem temettü olarak dağıtacağı yüz parayı faiz olarak ödediğinden temettüyü ödemeye para kalmaz. Firmanın değeri sıfırlanmıştır, yani sermayemsinin «sermaye»si tükenmiştir. Sermaye alacaklıya geçmiştir. Bu durumda aleni olan sermaye transferi çoğu kez üretim karmaşası, kurgunun yaşanana uyumsuzluğuyla beliren beklenmedik gelişmeler, köpük, mantıksızlığı mantık bellemiş burjuva yargılamalar, ahlakîliğin imkansız doğallığıyla çerçevelemiş görüş derken, kimlerden çıkıp kimlerde dolaşıp kime vardığını belirsiz kılan bir karman çormanlık içinde kaynayıp gider.

Türkali Mah., Beşiktaş, Kasım 2004